

KRIZNI NAČRT ZA TURIZEM DESTINACIJE LOGARSKA DOLINA – SOLČAVSKO (povzetek)

Izdajatelj: Občina Solčava

Avtor: mag. Darja Radić

Partnerji projekta: Goodplace d.o.o. Ljubljana, PROVOBIS d.o.o. Jesenice

Pri pripravi Kriznega načrta za turizem destinacije Logarska dolina - Solčavsko so aktivno sodelovali županja ga. Katarina Prelesnik in zaposleni v občinski upravi Občine Solčava, predstavniki turističnega sektorja, predstavniki Centra Rinka - zavoda za turizem in trajnostni razvoj Solčavskega, predstavniki PGD Solčava, Štaba Civilne zaščite Solčava in Zdravstvenega doma Nazarje.

UVOD

Turizem je kompleksna družbena dejavnost, ki je prav zaradi svoje kompleksnosti močno izpostavljena različnim tveganjem in krizam. Te imajo lahko močan vpliv na uspešnost poslovanja posameznih turističnih ponudnikov in celotne turistične destinacije. V zadnjem desetletju se je turizem soočil z dvema krizama mednarodnih razsežnosti (gospodarsko krizo leta 2009 in pandemijo COVID-19) in vrsto lokalnih oz. regionalnih kriz (teroristični napadi, poplave, cunamiji, izbruhi vulkanov, potresi), ki so ogrozile, oslabile in zmanjšale konkurenčne prednosti posameznih destinacij. Izkušnje teh kriz so pokazale, da so bile pri reševanju in omilitvi negativnih vplivov in posledic kriz uspešnejše destinacije z vzpostavljenim učinkovitim kriznim managementom (COMCEC, 2017).

Glavni cilj priprave kriznega načrta destinacije je zmanjšati tveganja za nastop najbolj verjetnih kriz in se pripraviti na učinkovit odziv v primeru njihovega nastopa.

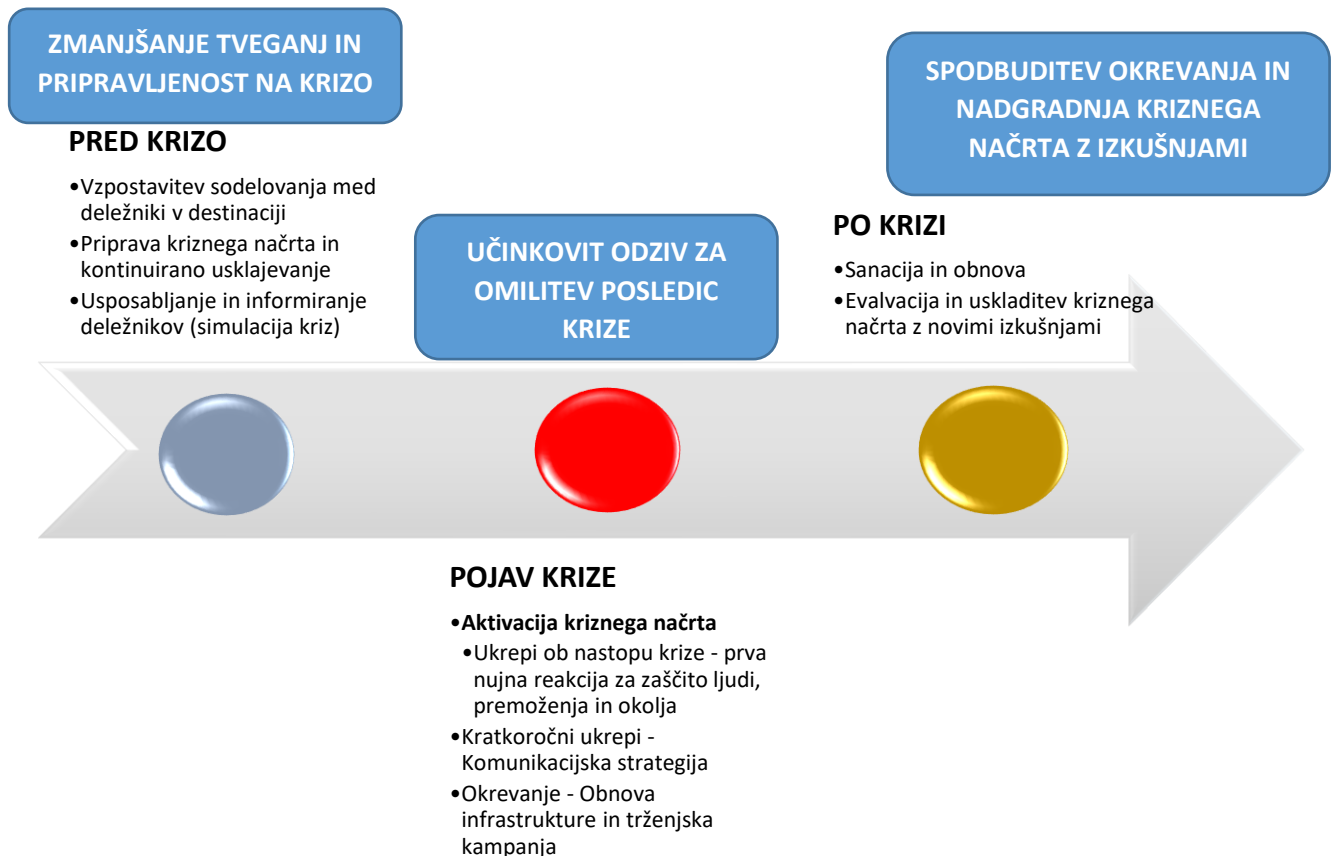
V prvem delu je predstavljen temeljni koncept upravljanja s krizami, ki predstavlja podlago za pripravo kriznega načrta. V skladu s temeljnim konceptom, krizni načrt za turizem obsega dva glavna dela in sicer:

- **Krizni načrt**, ki vključuje nabor ukrepov in aktivnosti, ki jih je potrebno izvesti v času pred krizo zato, da zagotovimo čim višjo stopnjo pripravljenosti na morebiten pojav krize z vplivom na turizem v destinaciji. V tem okviru je predstavljen pregled možnih kriz v destinaciji, organiziranost kriznega upravljanja destinacije ter načrt ukrepov in aktivnosti, ki jih izvajamo v času pred krizo. Ta je predstavljen v poglavju 3.
- **Navodila in smernice za aktivacijo kriznega načrta**, ki vključujejo pregled ukrepov in aktivnosti, ki jih izvajamo v primeru pojava določene krize z vplivom na turizem. Ta so predstavljena v poglavju 4.

Pri pripravi kriznega načrta za turizem smo izhajali iz ugotovitev, spoznanj in izkušenj številnih destinacij pri reševanju preteklih kriz, ki so povzete v javno dostopnih študijah in poročilih. Pomembna podlaga za pripravo ukrepov in aktivnosti za reševanje oz. odzivanje na posamezne vrste pa je Priročnik UNWTO za krizno komuniciranje (UNWTO, 2011). Pregledali smo tudi Oceno ogroženosti občine Solčava, ki je izdelana na podlagi Zakona o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami (Ur. list št 51/06 z nadaljnjimi spremembami in dopolnitvami) ter načrte zaščite in reševanja ob pojavu najbolj

verjetnih naravnih nesreč in drugih kriz v občini, v katerih so na podlagi ocene ogroženosti predstavljeni ukrepi in naloge na področju varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami in njihovimi posledicami, sredstva za zaščito, reševanje in pomoč ter osebna in vzajemna zaščita. Seznam načrtov je predstavljen v poglavju Literatura in viri na koncu dokumenta in objavljen na spletni strani Občine Solčava (<https://www.solcava.si/objava/96039>).

TEMELJNI KONCEPT KRIZNEGA MANAGEMENTA V TURIZMU

Vir: Prirejeno po Faulknerjevem modelu, (COMCEC, 2017)

MOŽNE KRIZE V DESTINACIJI LOGARSKA DOLINA - SOLČAVSKO

V Oceni ogroženosti občine Solčava pred naravnimi in drugimi nesrečami je identificiranih več kriz z visoko ali srednjo stopnjo tveganja. Vendar vse krize nimajo pomembnega vpliva na turizem, ker bodisi ne posegajo v turistična območja v destinaciji ali ne povzročajo materialne ali druge škode na turističnih objektih in infrastrukturi. V kriznem načrtu za turizem tako izpostavljam samo tiste krize, za katere obstoji tveganje za pojav in imajo ob njihovem nastopu pomemben kratkoročen ali dolgoročen vpliv na turizem, na turistično povpraševanje, ugled destinacije, razvoj in uspešnost poslovanja turističnih ponudnikov, ter zato zahtevajo aktivno angažiranje deležnikov turističnega sektorja v destinaciji pri njihovem preprečevanju oz. reševanju.

Možne krize z določeno stopnjo tveganja in pomembnim vplivom na turizem v destinaciji smo razdelili na:

- lokalne krize ki so omejene na območje destinacije in
- regionalne/državne/mednarodne krize, ki zahtevajo usklajeno in povezano reševanje na državnem nivoju.

Na podlagi teh izhodišč smo v destinaciji Logarska dolina - Solčavsko identificirali naslednje krize s pomembnim vplivom na turizem:

- **Naravne nesreče** in v tem okviru:
 - o poplave,
 - o neurja, močan dež in toča,
 - o potres,
 - o požare večjega obsega v naravnem okolju,
 - o zemeljske plazove,
 - o visok sneg in žled.

- **Zdravstvene krize** in v tem okviru:
 - o nalezljive bolezni, epidemije in pandemije,
 - o zastrupitve večjega obsega,
 - o poškodbe večjih skupin,
 - o množični pojav kužnih bolezni pri živalih.

Iz pregleda možnih kriz (**Napaka! Vira sklicevanja ni bilo mogoče najti.**) je razvidno, da je destinacija Logarska dolina – Solčavsko najbolj izpostavljena na področju naravnih nesreč in zdravstvenih kriz.

PREGLED MOŽNIH KRIZ V DESTINACIJI LOGARSKA DOLINA – SOLČAVSKO S STOPNJO TVEGANJA

STOPNJA TVEGANJA	LOKALNE KRIZE			KRIZE ŠIRŠEGA OBMOČJA		
	VISOKA	SREDNJA	NIZKA	VISOKA	SREDNJA	NIZKA
NARAVNE NESREČE						
Poplave						
Neurja, močan dež in toča						
Potres						
Požari v naravnem okolju						
Zemeljski plazovi						
Visok sneg, žled						
TEHNOLOŠKE NESREČE						
Nesreče z nevarnimi snovmi						
Jedrski nesreča						
ZDRAVSTVENE KRIZE						
Nalezljive bolezni, epidemije, pandemije						
Zastrupitve						

Poškodbe									
Množični pojav kužnih bolezni pri živalih									
DRUŽBENE IN POLITIČNE KRIZE									
Vojaški spopadi									
Teroristična dejanja									
GOSPODARSKE KRIZE									

Vir: Lasten

Upravljanje in vodenje kriz v občini Solčava je urejeno v skladu z Zakonom o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami (ZVNDN-UPB1), po katerem je **za upravljanje in vodenje zaščite, reševanje in pomoč ter odpravljanje posledic kriz odgovoren župan oz. županja občine. S pomočjo občinske uprave oz. druge pooblaščen osebe ter s pomočjo poveljnika Štaba Civilne zaščite občine Solčava vodi in organizira obvečanje javnosti in skrbi za delovanje informacijskega centra.**

V kriznem načrtu so določeni glavni deležniki za zaščito, reševanje in pomoč v primeru naravnih nesreč in drugih kriz v občini Solčava.

Krizno upravljanje je del upravljanja turistične destinacije Logarska dolina - Solčavsko. **Vlogo vodje, organizatorja in koordinatorja aktivnosti v primeru kriz z vplivom na turizem prevzema Center Rinka – zavod za turizem in trajnostni razvoj Solčavskega (v nadaljevanju Center Rinka), ki je nosilec upravljanja turizma v občini.**

Center Rinka se aktivno vključuje v splošno shemo vodenja in upravljanja kriz v občini tako, da zagotavlja strokovno pomoč in podporo županji in poveljniku Štaba CZ občine Solčava oz. drugemu vodji intervencije pri zaščiti, reševanju in pomoči v primeru, ko so v naravni nesreči ali drugi krizi prizadeti turistični ponudniki, turisti in/ali dnevni obiskovalci destinacije.

Pri upravljanju s krizami v turizmu Center Rinka aktivno sodeluje s/z:

- turističnimi ponudniki v destinaciji,
- mediji,
- Slovensko turistično organizacijo in ministrstvom, pristojnim za turizem,
- veleposlaništvu, konzulatu in predstavniki tujih držav v Sloveniji (v primeru, da so v krizo vpleteni tuji turisti).

KRIZNA SKUPINA ZA TURIZEM

Za krizno upravljanje v turizmu je oblikovana krizna skupina za turizem, katere glavna vloga je vzpostaviti in zagotoviti organizirano in koordinirano vodenje vseh procesov in aktivnosti za zmanjševanje tveganj za nastop kriz z negativnim vplivom na turizem v destinaciji ter vodenje aktivnosti v primeru nastopa za turizem pomembnih kriz. Krizna skupina za turizem se aktivno vključi v občinsko skupino, ki je oblikovana za upravljanje in vodenje posameznih kriz v skladu z občinskimi načrti za zaščito, reševanje in pomoč ob pojavu določenih kriz v občini.

Krizna skupina za turizem igra ključno vlogo pri upravljanju s krizami z vplivom na turizem v destinaciji. Njen glavni namen je zagotoviti organiziran, koordiniran pristop k odzivu na krize, ki omogoča sprejem hitrih in usklajenih akcij. Njen glavni cilj je, da tvorno prispeva k reševanju kriz v destinaciji v sektorju turizma takrat, ko je to potrebno. Pri tem se poveže s službami za zaščito in reševanje ter njihovimi skupinami (Občino Solčava in Štabom civilne zaščite, idr.), ki so pooblaščenice za upravljanje s krizami v občini ali v regiji.

V času pred krizo so glavne aktivnosti usmerjene v vzpostavitev informacijskega sistema za zgodnje odkrivanje tveganj za pojav posameznih kriz in v redno usposabljanje turističnih ponudnikov in članov krizne skupine. Z usposabljanjem se krepi sodelovanje med turističnimi ponudniki in institucijami za reševanje kriz v destinaciji.

Večine kriz ni možno predvideti. Kljub temu je določene krize možno predvideti in s pomočjo vzpostavljenega informacijskega sistema za zgodnje odkrivanje tveganj za pojav krize tudi prispevati k hitremu odzivu in s tem k uspešnejšemu reševanju in omilitvi negativnih vplivov na turizem. Med krize, ki jih je možno predvideti sodijo naravne nesreče in sicer:

- neurja, močan dež in točo,
- visok sneg in žled ter
- požari v naravnem okolju zaradi suše.

Glavni vir informacij za predvidevanje navedenih naravnih nesreč so vremenske napovedi in napovedi Hidrometeorološkega zavoda Slovenije o predvidenih padavinah na posameznih območjih. Te informacije zbira Občina Solčava, Štab Civilne zaščite in PGD Solčava.

Naloge krizne skupine za turizem v tem okviru zajemajo:

- vključitev na seznam prejemnikov obvestil o nastopu tveganja za pojav določene krize,
- obveščanje turističnih ponudnikov o tveganju za pojav krize po dogovoru z Občino Solčava,
- zbiranje informacij o številu turistov v destinaciji in o pripravljenosti turističnih ponudnikov za primer pojava krize, ki vključuje stanje zalog živil, zmožnost lastne oskrbe z energijo, ogrevanjem, komunikacijskimi napravami ipd.
- obveščanje Občine Solčava o stopnji pripravljenosti turističnih ponudnikov za primer pojava krize.

Krizni načrt za turizem ni enkraten dokument, temveč je dokument, ki se stalno posodablja v skladu z aktualno situacijo.

Krizna skupina posodobi krizni načrt za turizem vsaj enkrat letno oz. sprotno v primeru sprememb pri osebah, vključenih v krizno skupino za turizem in pri drugih pomembnih deležnikih v destinaciji. Sprotne posodobitve kriznega načrta za turizem vključujejo ažuriranje podatkov (imena, kontaktni podatki) o:

- članih krizne skupine,
- turističnih ponudnikov v destinaciji,
- vseh drugih deležnikov javnega, zasebnega ali nevladnega sektorja v destinaciji, ki so odgovorni za ali sodelujejo pri preprečevanju, reševanju in odpravi posledic kriznih situacij,
- medijih,

- kontaktih za reševanje kriz na Slovenski turistični organizaciji in ministrstvu, pristojnim za turizem.

EVALVACIJA IZVAJANJA KRIZNEGA NAČRTA

Krizni načrt se dopolnjuje s poročili o izvedenih usposabljanjih za reševanje kriz, s poudarkom na vnosu ugotovitev in izkušenj v krizni načrt. V primeru pojava kriz v destinaciji, se krizni načrt dopolnjuje z ugotovitvami in izkušnjami pri reševanju krize. Kriznemu načrtu se priloži evalvacijsko poročilo za vsako krizo.

Po zaključku krize in izvedbi ukrepov in aktivnosti za reševanje krize je potrebno pripraviti evalvacijo izvajanja kriznega načrta, s katero ugotovimo:

- Kateri ukrepi in aktivnosti so bili učinkoviti?
- Kateri ukrepi in aktivnosti niso bili učinkoviti?
- Kaj smo se naučili iz te krize?

KONTAKTNE ŠTEVILKE V PRIMERU NASTOPA KRIZE

Center Rinka, direktorica Živa Erjavec	03 839 07 10
Poveljnik štaba civilne zaščite Matjaž Ramšak	031 309 226
PGD Solčava Matija Vavdi	051 220 021
Uprava za zaščito in reševanje:	112

Povzetek pripravila B. Prodnik

Copyright ©, 2025. PROVOBIS d.o.o. Jesenice, Cesta maršala Tita 1, 4270 Jesenice. Dokument je avtorsko delo in se ga brez predhodnega pisnega dovoljenja avtorja ne sme kopirati v celoti, niti ni dovoljeno kopiranje posameznih delov. Prošnjo za dovoljenje pošljite na e mail: provobis.zavas@gmail.com

